

KBO ZUID-HOLLAND

JAARVERSLAG 2020



Tel.: 010 - 5218299
E-mail: info@kbozuidholland.nl
Website: www.kbozuidholland.nl

INHOUDSOPGAVE:

Voorwoord.....	4
1. Organisatie KBO Zuid-Holland.....	5
1.1. Bondsbestuur en dagelijks bestuur.....	5
1.2. Medewerkers.....	6
1.3. De Algemene Vergaderingen.....	6
1.4. Werkplan 2020/2021.....	6
1.5. Hulp aan afdelingen.....	6
1.6. Ledenwerving.....	7
1.7. Unie KBO en KBO-PCOB.....	7
1.8. Overleg met provinciaal coördinator en regiocoördinatoren PCOB Zuid-Holland	7
1.9. Stichting Voorzieningsfonds KBO Zuid-Holland.....	7
1.10. Stichting Kantorenexploitatie “Het Eibernest”.....	7
2. Ledenadministratie en ondersteuning aan afdelingen.....	9
2.1. Ondersteuning afdelingen.....	9
2.2. Individueel lidmaatschap en lidmaatschap afdelingen	10
2.3. Contactgegevens in magazine KBO-PCOB.....	10
3. Regio’s van KBO Zuid-Holland.....	11
3.1. Het belang van KBO regio’s in het bondsbestuur.....	11
3.2. KBO regio’s in Zuid-Holland	11
3.3. Lokale Belangenbehartiging	14
4. Communicatie.....	15
4.1. Communicatie met de achterban.....	15
4.2. Contact met kaderleden van KBO Zuid-Holland.....	15
4.3. Nieuwjaarsreceptie.....	16
4.4. Nieuwsbrief KBO Zuid-Holland.....	16
4.5. Website KBO Zuid-Holland	16
4.6. Uitlenen van materialen aan afdelingen	16
5. Voorlichtingsbijeenkomsten.....	17
6. Identiteit en zingeving.....	19
6.1. Bisdom Rotterdam.....	19
6.2. Bedevaart.....	19
6.3. Meditatief moment.....	19
6.4. Voorlichtingsbijeenkomsten	19
7. Ouderenadvisering.....	20
8. Belastingsservice	21
Bijlagen	
1. Samenstelling bondsbestuur 2020.....	23
2. Overzicht kaderleden KBO Zuid-Holland 2020.....	23
3. Vertegenwoordigers KBO Zuid-Holland in Unie KBO, KBO-PCOB en samenwerking KBO en PCOB Zuid-Holland 2020.....	24

4. Medewerkers KBO Zuid-Holland 2020.....	25
5. Bondsonderscheidingen 2020.....	25
6. Ledenaantallen op peildata per regio en per afdeling	26

Financieel jaarverslag 2020	29
- Balans per 31-12-2020.....	30
- Resultatenrekening over boekjaar 2020.....	32
- Toelichting algemeen	33
- Toelichting op de balans per 31-12-2020.....	35
- Toelichting op de resultatenrekening over boekjaar 2020.....	37

Bijlagen

1. Specificatie materiële activa.....	41
2. Verklaring financiële commissie	42

VOORWOORD

Het presenteren van een jaarverslag is een moment van achterom kijken. Hebben we de voorgenomen werkzaamheden uit ons werkplan 2020-2021 kunnen realiseren? Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in dit verslagjaar en hebben deze nog invloed gehad op onze voornemens?

In het verslagjaar 2020 is er erg veel gebeurd. Allereerst de afwezigheid van onze secretaris, dhr. Van Osselaer, wegens ziekte. De werkzaamheden van de secretaris konden gelukkig direct worden opgepakt door onze 2^e secretaris, dhr. Clabbers en de coördinatiewerkzaamheden m.b.t. de projecten oude-
renadvisering en belastingsservice werden in het verslagjaar door mij waargenomen (voor meer informatie: zie de desbetreffende hoofdstukken in het jaarverslag).

De pittige discussies die in 2019 plaatsvonden op landelijk niveau tussen de provinciale KBO's en bestuur van Unie KBO en KBO-PCOB over de organisatie van de KBO en verdere samenwerking met de PCOB, zette zich voort tot eind 2020. De uiteindelijke winst was wel een eensgezinde visie op een nieuwe federatieve samenwerking KBO-PCOB. Die krijgt in 2021 verder vorm.

In 2020 zijn drie van onze afdelingen in Zuid-Holland opgeheven. Een jaar waarin we afscheid hebben genomen van drie bondsbestuursleden en drie nieuwe bondsbestuursleden hebben mogen verwelkomen. Fysiek afscheid nemen van onze penningmeester dhr. Van Mullekom, die al ruim 11 jaar actief is voor KBO Zuid-Holland, zal nog plaatsvinden na de coronacrisis.

En niet te vergeten een jaar waarin de coronacrisis uitbrak en we helaas veel van onze voorgenomen activiteiten moesten annuleren. Een crisis die veel leed en eenzaamheid tot gevolg had, maar gelukkig geen invloed heeft gehad op de grote onderlinge betrokkenheid binnen onze vereniging. In tegendeel; veel afdelingen zijn in deze, soms zeer zware periode, op verschillende manieren van grote betekenis geweest voor hun leden.

In het eerste deel van dit jaarverslag proberen wij een zo compleet mogelijk beeld te geven van de werkzaamheden van KBO Zuid-Holland in het jaar 2020; ook wordt vermeld wat we hebben moeten annuleren wegens de coronacrisis. In het tweede deel kunt u het financieel jaarverslag lezen over het jaar 2020.

Onder het motto '*de KBO zijn wij samen*', wil ik namens het bondsbestuur alle kaderleden van KBO Zuid-Holland, de bestuursleden van onze afdelingen en de medewerkers op ons kantoor te Bergschenhoek hartelijk danken voor de bijdrage die zij hebben geleverd aan de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden. Tot slot wensen wij iedereen heel veel sterkte, kracht en gezondheid toe. Wij hopen jullie snel weer in goede gezondheid te mogen ontmoeten.

Namens het Bondsbestuur van KBO Zuid-Holland,

Ton Thuis
Voorzitter

1. ORGANISATIE KBO ZUID-HOLLAND

KBO Zuid-Holland is een actieve provinciale vrijwilligersorganisatie van 50-plussers die volop in de samenleving staat, opkomt voor de belangen van alle senioren in Zuid-Holland en via onze vertegenwoordigers in de ledenraad van Unie KBO en KBO-PCOB, ook voor de senioren in Nederland. Naast de 49 KBO-afdelingen zijn er zeven KBO-regio's. Vanuit iedere regio zit een vertegenwoordiger in het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland.

De 49 plaatselijke KBO-afdelingen in Zuid-Holland vormen de basis binnen onze organisatie. Doorgaans ontmoeten leden, en vaak ook niet-leden, van de plaatselijke afdelingen elkaar op themabijeenkomsten, creatieve activiteiten, sportclubs, dagtochten, meerdaagse reizen, kerstbijeenkomst, cursussen enz. In het coronajaar 2020 konden deze fysieke bijeenkomsten, wellicht op enkele uitzonderingen na, niet plaatsvinden.

Voor veel senioren echter betekent de KBO-afdeling meer dan alleen een ontmoetingsplaats voor activiteiten. Zo zorgen erg veel van onze afdelingen er al jaren voor dat leden die zich eenzaam voelen regelmatig worden bezocht en dat ernstig zieke leden een bloemetje ontvangen. In dit coronajaar hebben onze afdelingen hier, op vaak hele creatieve wijze, veel aandacht aan besteed.

1.1 Bondsbestuur en dagelijks bestuur

Het Bondsbestuur bestaat in 2020 uit leden van het dagelijks bestuur en de vertegenwoordigers van de volgende KBO-regio's:

1. Haaglanden
2. Delft/Westland/Oostland
3. Waterweg (vanaf december 2020 opgeheven; laatste afdeling is ondergebracht bij regio Delft/Westland/Oostland)
4. Rotterdam
5. Duin- en Bollenstreek
6. Zuid-Holland Noord/Oost
7. Midden-Holland
8. Zuid-Holland Zuid

Bij de vaststelling van de bondsbestuursvergaderingen houden we rekening met de vergaderingen van de ledenraden van de Unie KBO en KBO-PCOB. In het verslagjaar heeft het bondsbestuur i.v.m. de coronacrisis drie keer vergaderd, waarvan een keer digitaal. Verder waren er veel contactmomenten via de mail. Aandacht is besteed aan o.a.:

- a. hoe om te gaan met de coronacrisis en vergaderingen;
- b. vaststelling budget KBO-regio's;
- c. organisatie ondersteuning afdelingen;
- d. afdelingen correctiemogelijkheid geven tot 1 maart op aantal leden op peildatum 1 januari.
- e. aftreden bondsbestuursleden en verwelkomen van nieuwe bestuursleden;
- f. schriftelijke Algemene Vergadering november 2020, bespreking verslaglegging/ instelling werkgroep.
- g. ontwikkelingen binnen de organisatie van de Unie KBO en KBO-PCOB;
- h. afdelingen en KBO-regio's door de regiovertegenwoordigers;
- i. besteding SKE-geld;
- j. besteding geld Stichting Voorzieningsfonds KBO in Zuid-Holland
- k. bestemming tablets, zoals ontvangen van landelijk kantoor.
- l. verlenging huurcontract kantoor KBO-ZH
- m. ledenadministratieprogramma KBOLEDEN;
- n. nieuwsbrief KBO-ZH;
- o. project ouderenadvisering;
- p. project identiteit en zingeving;
- q. project belastingservice

Dagelijks Bestuur

In 2020 heeft het dagelijks bestuur acht keer vergaderd (waarvan twee digitaal) en vele malen per e-mail contact met elkaar gehad. De ziekte, en daardoor afwezigheid van de secretaris vanaf het einde van 2019, duurde voort t/m 2020. Voor de verdeling van de aandachtsgebieden over de DB-leden betekende

dit dat o.a. de projecten belastingsservice en ouderenadviesing, waar de secretaris coördinator voor is, in 2020 werden waargenomen door de voorzitter.

Het verantwoordelijke lid van het dagelijks bestuur is het eerste aanspreekpunt voor en trekker van het desbetreffende aandachtsgebied en volgt derhalve de inhoudelijke ontwikkelingen. Verder is ieder DB-lid gekoppeld aan een of meer KBO-regio's en is voor desbetreffende regio en de daaronder vallende afdelingen:

1. Contactpersoon (het DB-lid vertegenwoordigt echter niet de regio in het Bondsbestuur).
2. Eerste aanspreekpunt bij vragen.

1.2 Medewerkers

Voor de beleidsinhoudelijke ondersteuning en –adviesing, de coördinatie van de werkzaamheden op kantoor en voor de secretariële ondersteuning kan het bestuur van KBO Zuid-Holland rekenen op de deskundige inzet van de medewerkers van KBO Zuid-Holland (2,3 fte waarvan 0,15 fte gedetacheerd t.b.v. de ledenadministratie KBO-afdeling Rotterdam).

In het verslagjaar 2020 hebben de medewerkers wegens corona zoveel als mogelijk thuisgewerkt. Hierdoor werd o.a. ook duidelijk dat de verouderde desktops, waar medewerkers tot op heden mee werken op kantoor te Bergschenhoek (voor thuiswerken wordt de privé computer gebruikt), moeten worden vervangen zodat, indien gewenst, vanuit kantoor ook digitale vergaderingen kunnen plaatsvinden. Vervanging van de computers zou al hebben plaatsgevonden in 2018, maar werd door omstandigheden steeds uitgesteld. Het voornemen is daarom de computers in 2021 te vervangen.

1.3 De Algemene Vergaderingen

De fysieke Algemene Vergaderingen in mei en november 2020 zijn geannuleerd wegens corona. Ook de vergaderingen van het bestuurlijk vooroverleg in maart en oktober, die ieder jaar plaatsvinden voorafgaande aan een Algemene Vergadering, konden niet doorgaan.

Na overleg in het bondsbestuur is besloten om de agendapunten van de Algemene Vergaderingen van mei en november schriftelijk voor te leggen aan de afdelingen.

De volgende onderwerpen zijn schriftelijk voorgelegd:

1. Voorstel om KBO-afdeling Maassluis onder te brengen bij KBO-regio Delft/Westland/Oostland
2. Voorstel om dhr. Timmers te benoemen als penningmeester
3. Vaststellen van het verslag van de Algemene Vergadering van 5-11-2019
4. Vaststelling jaarverslag 2019 (inclusief financieel jaarverslag).
5. Voorstel aanvullingen op het werkplan 2020-2021 van KBO-ZH, dat is vastgesteld op Algemene Vergadering van 5-11-2019
6. Vaststelling begroting 2021 en contributieafdracht 2021
7. Samenstelling financiële commissie
8. Voorstel om werkgroep in te stellen voor bestemming geld SKE in relatie tot dienstverlening van KBO Zuid-Holland aan de afdelingen en de wijze van financiering daarvan.

Opmerkelijk was de grote respons van afdelingen op de schriftelijke raadpleging: 47 van 51 afdelingen hebben gereageerd. Veel meer dan doorgaans het geval is op een fysieke vergadering. Alle afdelingen hebben het verslag van deze schriftelijke raadpleging in 2020 ontvangen (vaststelling van dit verslag zal plaatsvinden op de Algemene Vergadering in mei 2021).

1.4 Werkplan 2020-2021

In november 2020 zijn de afdelingen akkoord gegaan met de aanvullingen op het werkplan 2020-2021, dat is vastgesteld op de Algemene Vergadering van 5-11-2019.

1.5 Hulp aan afdelingen.

Op de bondsbestuursvergadering van 8 september 2020 is afgesproken dat niet DB-leden, maar de desbetreffende regiovertegenwoordiger in het bondsbestuur in het vervolg het eerste aanspreekpunt is voor afdelingen uit zijn/haar regio die problemen hebben. Voor extra begeleiding/ondersteuning van de desbetreffende afdeling kan de regiovertegenwoordiger, indien gewenst, hulp vragen bij naburige afdelingen binnen zijn/haar regio.

1.6 Ledenwerving

Het op peil houden en zo mogelijk uitbreiden van het aantal leden is erg belangrijk voor de belangenbehartiging en mogelijkheden van afdelingen. Zo wordt aan de onderhandelingstafel van overheden (landelijk, provinciaal en lokaal) vooral rekening met je gehouden als men weet dat je veel mensen vertegenwoordigt. Toch is het werven van leden niet zo eenvoudig als wel eens wordt gedacht. Mensen worden kritischer en jonge senioren vragen zich af waarom ze lid zouden moeten worden van een ouderenbond. Daarom is het belangrijk dat we met elkaar actief blijven met het goed onder de aandacht brengen van onze werkzaamheden, de belangenbehartiging en de educatieve en recreatieve activiteiten op landelijk, provinciaal en lokaal niveau.

Eind 2020 is binnen KBO-PCOB besloten een praktisch programma op te zetten om afdelingen te faciliteren bij het werven van nieuwe leden en het behouden van bestaande leden. Een werkgroep bereidt dit voor en komt in 2021 met voorstellen en ideeën, die afdelingen helpen bij hun activiteiten voor ledenbehoud en ledenwerving. Wij zullen de afdelingen hierover actief informeren en met hen nagaan hoe we in Zuid-Holland aan de slag kunnen met dit thema.

1.7 Unie KBO en KBO-PCOB

De elf provinciale KBO's zijn elk met twee bestuursleden vertegenwoordigd in de ledenraad van de Unie KBO en KBO-PCOB. Namens KBO Zuid-Holland waren dit in 2020 de heren Thuis en Clabbers.

In 2020 hebben zes ledenraadsvergaderingen plaatsgevonden van de 'Unie KBO' en twee van 'KBO-PCOB'. Tijdens deze vergaderingen is niet alleen gesproken over verbetering van de samenwerking tussen de provinciale bonden, die de Unie KBO vormen, maar ook over de toekomstige samenwerking met PCOB. Afgestapt is van de gedachte om toe te werken naar een fusie tussen KBO en PCOB. Daarvoor ontbrak voldoende draagvlak. Wel zijn in 2020 flinke stappen voorwaarts gezet in de voorbereiding van samenwerking waarin recht wordt gedaan aan de samenwerking van beide verenigingen Unie KBO en PCOB, én de zelfstandige positie van de provinciale KBO-bonden en KBO-afdelingen. Uiteindelijk is in januari 2021 unaniem besloten dat de Unie KBO en de PCOB de komende 4 jaar onder de noemer van KBO-PCOB Nieuwe stijl blijven samenwerken. De ambitie is alle ervaringen te benutten en de evaluatie bijtijds te starten om het perspectief van de bundeling van KBO-PCOB richting 2030 duurzaam te organiseren. De uitwerking van dit principebesluit vindt in 2021 plaats.

Verder zijn onder andere de volgende onderwerpen besproken:

- Vaststelling jaarverslagen 2019 van Unie KBO en KBO-PCOB
- Begroting en vaststelling contributieafdracht 2020 Unie KBO
- Vaststelling begroting 2021 Unie KBO en vaststelling jaarplan en begroting 2021 KBO-PCOB
- Vertrek directeur Unie KBO/PCOB/ KBO-PCOB en verwelkoming interim-directeur
- Ledenadministratiesystemen van KBO en PCOB

1.8 Overleg met provinciaal coördinator en regiocoördinatoren PCOB Zuid-Holland

KBO Zuid-Holland hecht veel waarde aan een goed contact met de PCOB in Zuid-Holland. Het voornemen was om in 2020, n.a.v. de startnotitie '*Provinciale samenwerking KBO en PCOB in Zuid-Holland*' van oktober 2019, tot nadere afspraken met elkaar te komen. Vanwege o.a. de coronacrisis heeft de effectuering van die afspraken in 2020 nog niet kunnen plaatsvinden. Dit pakken we op in 2021! Gezamenlijke projecten in 2020 waren ouderenadviesing en belastingsservice.

1.9 Stichting Voorzieningsfonds KBO Zuid-Holland

De stichting die op initiatief van KBO Zuid-Holland is opgericht in 1989 en als doel heeft het behartigen van materiële belangen (w.o. huisvesting/verhuizing) van KBO Zuid-Holland, is in december 2020 opgeheven omdat aan de doelstelling is voldaan. Het bestuur van de stichting besloot om het batig saldo te bestemmen voor de KBO-afdelingen in Zuid-Holland (ieder voor een gelijk deel; dus ongeacht het aantal leden van afdelingen). Wij hebben de afdelingen hierover direct geïnformeerd. Na de officiële ontbinding van de stichting zal het bedrag via KBO Zuid-Holland aan de afdelingen worden overgemaakt.

1.10 Stichting Kantorenexploitatie 'Het Eibernest' (SKE)

De stichting die in 1989 door de ouderenbonden KBO, ANBO en PCOB werd opgericht met als doel het verwerven, in stand houden en exploiteren van kantoorruimten t.b.v. deze provinciale verenigingen is in

maart 2020 opgeheven. De laatste participanten in SKE waren, na vertrek van de PCOB, KBO Zuid-Holland en ANBO. Het resterende verkoopbedrag van het kantoorpand, na aftrek van kosten en teruggave van de leningen, is conform de statutair bepaalde verdeelsleutel toegekomen aan ANBO en KBO Zuid-Holland. N.a.v. de schriftelijke Algemene Vergadering van november 2020 is de meerderheid van de afdelingen akkoord gegaan met het voorstel om een werkgroep in te stellen die de opdracht heeft een voorstel te doen voor bestemming van het SKE geld in relatie tot de toekomstige dienstverlening van KBO Zuid-Holland aan haar afdelingen en de wijze waarop dit wordt gefinancierd.

2. LEDENADMINISTRATIE EN ONDERSTEUNING AAN AFDELINGEN

2.1 Ondersteuning afdelingen

In 2020 hebben 14 afdelingen ons kantoor benaderd voor één of meerdere vragen voor ondersteuning i.v.m. het ledenadministratieprogramma KBOLEDEN. In 2019 waren dat 19 afdelingen. Ook het aantal contactmomenten is van 54 in 2019 afgenomen naar 33 in 2020.

Ledenadministrateurs van afdelingen die problemen ondervinden bij het werken met KBOLEDEN en daarvoor geen oplossing hebben gevonden in de handleiding of op de website, kunnen met hun problemen altijd terecht bij KBO Zuid-Holland. Na melding van een probleem worden ledenadministrateurs z.s.m. in contact gebracht met één van de drie beschikbare deskundige vrijwilligers. Doorgaans kan worden volstaan met het beantwoorden van een vraag via e-mail of telefoon. Indien gewenst, bezoeken de ondersteuners de desbetreffende ledenadministrateur thuis om het probleem op te lossen. Indien gewenst, hebben de ondersteuners over de vragen die binnenkomen contact met elkaar.

Aandachtspunten van de projectgroep KBOLEDEN in verslagjaar 2020 waren o.a.:

- Informatie over KBOLEDEN t.b.v. de afdelingen.
- Evaluatie van het spreekuur d.d. 12 november 2019 voor afdelingen. Twee afdelingen hebben van dit spreekuur gebruik gemaakt. Het was nuttig om een persoonlijke uitleg te geven en de werking van het systeem te laten zien. Een eventueel spreekuur in november 2020 is vanwege de coronacrisis niet doorgegaan.
- Landelijke beheergroep KBOLEDEN
- Probleem bij afdelingen m.b.t. de verwerking van mutaties die in november/december plaatsvinden (m.n. overleden leden) en door leden/nabestaanden pas in de loop van januari worden doorgegeven aan de afdelingen; dit in relatie tot de vaststelling van het aantal leden door de Unie KBO op peildatum 1 januari.
Naar aanleiding hiervan is in het Bondsbestuur van KBO Zuid-Holland van september 2020 besloten om alle afdelingen via een e-mailbericht te laten weten dat afdelingen in dergelijke gevallen de mutaties nog voor 1 maart aan KBO Zuid-Holland kunnen doorgeven, waarna er z.s.m. een correctie zal plaatsvinden van het aantal leden van desbetreffende afdeling op peildatum 1 januari. Dit conform het huishoudelijk reglement van KBO Zuid-Holland.
- Advisering bondsbestuur KBO Zuid-Holland m.b.t.: a. eerste advies/reactie van 21-11-2019 op het externe onderzoek naar de mogelijkheid om de ledenadministratieprogramma's van KBO en PCOB te integreren als sprake zou zijn van fusie tussen KBO en PCOB; b. verbazing geuit richting bestuur op 9-12-2020 dat integratie van de ledenadministratieprogramma's, zonder raadpleging van de landelijke beheergroep, weer op de agenda stond van Ledenraad Unie KBO op 11-12-2020.
- Individuele begeleiding en advisering van de ledenadministrateurs van de afdelingen.

Landelijke 'Beheergroep KBOLEDEN'

De twee vertegenwoordigers van KBO Zuid-Holland in de landelijke beheergroep zijn de heren Kuipers en Spronk, die ook deel uitmaken van de provinciale projectgroep KBOLEDEN.

De geplande vergaderingen van de landelijke beheergroep in januari en april 2020 werden, vanwege het coronavirus, geannuleerd. In december 2020 hebben de leden van de beheergroep kort overleg met elkaar gehad, waarna werd afgesproken om in januari 2021 een online vergadering te houden.

Gespreksonderwerpen van de landelijke beheergroep in 2020 waren o.a.: vervolgbespreking reacties op de bevindingen van het onderzoek door een extern bureau naar een mogelijk geïntegreerd ledenadministratieprogramma van KBO en PCOB en de vacature voorzitter landelijke beheergroep.

Informatie KBOLEDEN op website van KBO Zuid-Holland

Op de website van KBO Zuid-Holland onder het kopje 'KBOLEDEN', aan de rechterkant op de startpagina onder de rubriek 'direct naar' worden de veel voorkomende vragen over KBOLEDEN vermeld met de daarbij behorende antwoorden. Hier zijn ook alle 'Nieuwsbrieven KBOLEDEN' te vinden.

2.2 Individueel lidmaatschap en lidmaatschap afdelingen

In november 2020 is er een brief gestuurd naar KBO-leden in Zuid-Holland die in 2020 'individueel lid'* zijn geworden van het landelijk verenigingsbureau en wonen in een gemeente waar een KBO-afdeling is. In deze brief hebben we hen geattendeerd op het bestaan van een KBO-afdeling in de gemeente waar ze woonachtig zijn en hen de mogelijkheid geboden om het individuele lidmaatschap te wijzigen in een lidmaatschap van desbetreffende KBO-afdeling. Wij vinden het belangrijk dat personen die zich bij het landelijk verenigingsbureau melden als lid, informatie krijgen dat zij als alternatief ook lid kunnen worden van een plaatselijke KBO-afdeling. Het aantal individuele leden in Zuid-Holland bedraagt 420 in 2020.

*. De ledenraad van de Unie KBO heeft in 2016 het 'Individueel lidmaatschap' geïntroduceerd.

2.3 Contactgegevens in magazine KBO-PCOB

Er staan geen contactgegevens meer van de 11 provinciale KBO's in het 'colofon' van het magazine KBO-PCOB. Voor geïnteresseerde 50-plussers die lid willen worden van de KBO (of abonnee willen worden van het magazine) is nu uitsluitend het telefoonnummer en mailadres van het landelijk verenigingsbureau zichtbaar. Dit vermindert de bereikbaarheid van provinciale bonden en afdelingen. Het Bondsbestuur heeft hierover in december 2019 een brief geschreven naar bestuur en ledenraad Unie KBO. Wij hebben nog geen inhoudelijke reactie ontvangen. Met het oog op zichtbaarheid en bereikbaarheid zullen wij dit onderwerp wel aan de orde stellen bij het op te stellen programma voor ledenwerving.

Tot slot

Voor de grootste KBO-afdeling in Zuid-Holland wordt de ledenadministratie, tegen betaling, verricht door een medewerker van KBO Zuid-Holland. Dit wordt, op tijdelijke basis, ook gedaan voor een afdeling waar momenteel geen bestuur is.

Voor de samenstelling van de provinciale projectgroep KBOLEDEN wordt verwezen naar bijlage van dit jaarverslag.

3. REGIO'S VAN KBO ZUID-HOLLAND

3.1 Het belang van KBO-regio's in het bondsbestuur

Het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland bestaat in het verslagjaar 2020 uit vier DB-leden en zeven regiovertegenwoordigers. Omdat KBO-regio Waterweg, zonder vertegenwoordiger in het bondsbestuur, aan het begin van 2020 nog slechts uit 1 afdeling bestond n.l. Maassluis, is deze afdeling gevraagd om eventueel deel uit te maken van regio Delft/Westland/Oostland (D/W/O). De regio had al laten weten dat deze afdeling van harte welkom was. Omdat beide achter dit voorstel stonden, is dit ter goedkeuring voorgelegd aan de afdelingen op de Algemene Vergadering van november 2020. Na goedkeuring is afdeling Maassluis ondergebracht bij regio D/W/O en is KBO-regio Waterweg opgeheven. Verder zijn de afdelingen Voorhout, Sassenheim en Warmond in april 2020 gefuseerd en vormen nu samen één afdeling n.l. 'Seniorenvereniging Teylingen'.

Begeleiding en ondersteuning afdelingen

In september 2020 is in het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland in goed overleg met de regiovertegenwoordigers in het bondsbestuur besloten om de begeleiding en ondersteuning van afdelingen die te maken hebben met problemen bij o.a. het vinden van bestuursleden, in handen te geven van de desbetreffende regio's i.s.m. de (naburige) afdelingen. De regio en de daarbij behorende afdelingen zijn doorgaans eerder geïnformeerd over de problemen en kunnen dan sneller en intensiever begeleiding/ondersteuning aanbieden.

Communicatielijn tussen bondsbestuur en plaatselijke KBO-afdelingen

De directe, wederzijdse communicatielijn tussen het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland en de KBO-afdelingen is in handen van de regiovertegenwoordigers in het bondsbestuur. Verder heeft iedere regiovertegenwoordiger een contactpersoon binnen het dagelijks bestuur, die ook aanwezig is bij de desbetreffende regiobijeenkomsten. De regiovertegenwoordiger geeft i.s.m. het DB-contactpersoon op iedere regiobijeenkomst informatie door aan de afdelingen over voornemens, standpunten en besluiten van het bondsbestuur en de ledenraden Unie KBO en KBO-PCOB. Voorafgaande aan de regiobijeenkomst ontvangen de afdelingen deze informatie doorgaans per e-mail. Afdelingen kunnen hierop reageren en krijgen op de regiobijeenkomsten ook de gelegenheid om relevante informatie door te geven t.b.v. het bondsbestuur. Op deze wijze is het voor onze plaatselijke afdelingen mogelijk om via hun regiovertegenwoordiger en/of DB-contactpersoon informatie te ontvangen en hun mening te geven over beleidsvoornemens, standpunten en besluiten van het bondsbestuur, Unie KBO en KBO-PCOB. Deze communicatielijn tussen bondsbestuur en plaatselijke KBO-afdelingen draagt bij aan een transparante en democratische organisatie. Kortom: een KBO-organisatie die zich als 'bottom-up' organisatie onderscheidt van andere ouderenbonden.

De zeven KBO-regio's van KBO Zuid-Holland zijn:

1. Haaglanden (6 afdelingen).
2. Delft/Westland/Oostland (15 afdelingen)
3. Rotterdam (1 afdeling)
4. Duin en Bollenstreek (6 afdelingen)
5. Zuid-Holland Noord/Oost (7 afdelingen)
6. Midden-Holland (9 afdelingen)
7. Zuid-Holland Zuid (5 afdelingen).

3.2 KBO-regio's in Zuid-Holland

Vanwege de coronacrisis in 2020 moesten de meeste regio's hun geplande vergaderingen met de afdelingen annuleren.

KBO-regio Zuid-Holland Noord/Oost

Omdat in deze regio al enige tijd geen regionaal overleg heeft plaatsgevonden, zijn de afdelingen uitgenodigd voor een hernieuwd overleg in maart 2020. Afdelingen hebben positief gereageerd op dit initiatief. De geplande bijeenkomst kon echter vanwege het coronavirus niet doorgaan. Heel jammer! Zodra de situatie in 2021 het toelaat, gaan we dit overleg weer opstarten.

De vertegenwoordiger van de regio in het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland heeft in 2020 op incidentele basis contact gehad met enkele KBO-afdelingen binnen zijn regio.

Voor afdeling Oegstgeest, één van de afdelingen in de regio die sinds 2013 geen bestuur heeft, worden door KBO Zuid-Holland enkele werkzaamheden verricht. Begin 2019 zijn alle leden van deze afdeling geïnformeerd over de situatie en de pogingen om tot een nieuw bestuur te komen. Ook is hen gevraagd zich bij KBO-ZH te melden als ze geïnteresseerd waren in een bestuursfunctie of als ze mee wilden werken aan de totstandkoming van een bestuur. Helaas zonder succes. Het voornemen is om hier in 2021/2022 in de regio de nodige aandacht aan te besteden.

KBO-regio Zuid-Holland Zuid

In de eerste maanden van 2020 is met ondersteuning van het secretariaat van KBO Zuid-Holland, geprobeerd met de voorzitters van de afdelingen een afspraak te maken voor een ontmoeting. Helaas werd een tweede poging daartoe ingehaald door de pandemie. Wel heeft de regiovertegenwoordiger in het bondsbestuur op een andere wijze enkele malen contact gehad met de afdelingen. Het voornemen is om in 2021, met ondersteuning vanuit het secretariaat, een bijeenkomst via Microsoft Teams te organiseren met alle afdelingen binnen deze regio.

KBO-regio Rotterdam

KBO-regio Rotterdam is feitelijk geen regio maar één grote afdeling die in 2009 is ontstaan door fusie van 6 KBO-afdelingen. Volgens onze informatie de grootste KBO-afdeling die er is. Zij maken zich sterk voor een samenleving waarin senioren volwaardig kunnen meedoen en mensen omzien naar elkaar. KBO Rotterdam draagt bij aan een krachtige positie van senioren. Rotterdam is plaatselijk erg actief op het terrein van belangenbehartiging en heeft een formeel samenwerkingsverband met de plaatselijke PCOB, ROB en NOOM binnen de stichting OSO Rotterdam. Verder is in 2020 aandacht besteed aan het volgende:

- Vanuit de Stichting OSO-Rotterdam wordt deelgenomen aan de besprekingen van het Masterplan Ouderen Rotterdam "Rotterdam ouder en wijzer". Hiervoor zijn 4 werkgroepen: 1. Vitaal, 2. Ertoe doen, 3. Zorg en ondersteuning bouwen en 4. Geschikt wonen. Inmiddels is met de gemeente een overeenkomst 'Digitale Inclusie 55+' ondertekend en is in februari het 'Langer Thuis Akkoord' ondertekend. Dit is een akkoord tussen marktpartijen, corporaties, zorg- en welzijnspartijen, zorgverzekeraars, ouderenbonden en de gemeente om gezamenlijk aan de slag te gaan.
- Bijscholing van de belastinginvullers in februari 2020.
- Belastingaangifte
- Onafhankelijke ouderenadviseurs

KBO- regio Duin- en Bollenstreek

De volgende aandachtspunten zijn aan de orde geweest op de regiovergadering van 27 januari 2020:

- Mw. Aaldijk en mw. Te Water gaven een presentatie over 'Het Meedenkersproject' (onafhankelijke clientondersteuning). Een van de actiepunten is de onderlinge afstemming van de vrijwillige ouderenadviseurs en beroepskrachten met als inzet 'kruisbestuiving en leren van elkaar'. De opleiding voldoet momenteel aan de eisen. Gemeentelijke verantwoordelijkheid ligt o.a. bij het samenstellen en onderhouden van de sociale kaart.
- Eventuele onderwerpen voor een bijscholingsdag voor ouderenadviseurs zullen worden doorgegeven aan de organisatie van de bijscholingsdag. Er wordt o.a. gedacht aan a. invullen van CAK-formulier; b. wettelijke vertegenwoordiger of mentor; c. ouderenadviseur in traject Wet op de Langdurige Zorg en d. het keukentafelgesprek.
- De brief van het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland om te stoppen met de bedelbrieven als bijlage bij het Magazine KBO-PCOB. Deze brief is overigens niet geagendeerd voor de ledenraad KBO-PCOB.

KBO-regio Delft/Westland/Oostland

De volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest op de regiovergaderingen van 10 januari, 18 september en 20 november 2020 (waarvan 1 digitaal):

- Fusie tussen KNVG (Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden) en NVOG (Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden) gaan verder onder de naam

'Koepel Gepensioneerden'. Ze gaan zich naast het pensioendossier ook bezighouden met zorg en welzijn.

- Kritische opmerkingen over de Nieuwsbrief van KBO Zuid-Holland zullen worden doorgegeven aan het bondsbestuur.
- Uitwisseling van informatie en gedachtevorming over punten die in het bondsbestuur aan de orde komen.
- Bespreking notitie van dhr. v.d. Burg over belangenbehartiging binnen de regio DWO: activiteiten, samenwerking met anderen en contact met gemeente en/of andere instellingen.
- Besluit van dhr. v.d. Burg om zijn functie als voorzitter van de regio en zijn functie als regiovertegenwoordiger in het bondsbestuur van KBO-ZH neer te leggen. Hij zal wel het secretariaat van de regio verzorgen. Dhr. Ruigrok neemt het voorzitterschap van de regio over en de regiovertegenwoordiging in het bondsbestuur van KBO-ZH.
- Afscheid van dhr. Zwaard, 12 jaar notulist van de regiovergaderingen.
- Informatie over gezondheid secretaris van KBO-ZH, dhr. Van Osselaer.
- Informatie vanuit het bondsbestuur van KBO-ZH, budget voor KBO-regio's.
- Stand van zaken m.b.t. 'KBO-PCOB vernieuwt'; afdelingen hebben hierover 6 notities ontvangen. Geen fusie tussen KBO en PCOB. Afdelingen vinden het nog erg onduidelijk wat de financiële gevolgen zijn en welke pakketten door wie worden uitgevoerd. Teleurstelling wordt geuit over het niet raadplegen van de afdelingen in dit traject.
- Inventarisatie onder afdelingen welke ondersteuning ze wensen van KBO-ZH of Unie KBO.
- Opheffing Stichting Voorzieningsfonds KBO Zuid-Holland en besluit om batig saldo te verdelen over de afdelingen.
- Algemene Vergadering van KBO-ZH op 17 november 2020: afdelingen worden gevraagd om schriftelijk te reageren op de agendapunten. De voorzitter geeft uitleg over de organisatie hiervan.
- Veel ruimte wordt gegeven aan de afdelingen om elkaar te informeren over de plaatselijke activiteiten, zaken m.b.t. het bestuur van de afdeling, lokale belangenbehartiging en samenwerking met de PCOB en andere organisaties. Hierbij is duidelijk dat door de coronacrisis veel activiteiten zijn geannuleerd, maar ook mooie creatieve ideeën worden uitgevoerd t.b.v. de leden. Er zijn afdelingen die zoveel mogelijk digitaal vergaderen of fysiek op verantwoorde afstand.

KBO-regio Haaglanden

De volgende aandachtspunten zijn aan de orde geweest op de regiovergadering van 26 februari 2020:

- Onderlinge uitwisseling van informatie over plaatselijke activiteiten.
- Informatie over de opgeheven afdeling Stompwijk, die deel uitmaakte van de regio Haaglanden, en de keuzes van de leden van de afdeling.
- Ontwikkelingen over de meningsverschillen tussen de provinciale KBO's over 'KBO-PCOB vernieuwt' en organisatie Unie KBO. Voorzitter van KBO-ZH geeft toelichting hierop.
- Informatie wordt verstrekt over de samenwerking tussen KBO Brabant en leden van pensioenfondsen en over het bestaan van het Senioren Collectief Haaglanden (overblijfsel van de ANBO) in Den Haag.
- De financiële nood van enkele ziekenhuizen in o.a. Zoetermeer en Den Haag is erg zorgelijk en vraagt om blijvende aandacht van de bonden. Hierbij wordt opgemerkt dat de ouderenbonden helaas slechts zijdelings en beperkt invloed kunnen uitoefenen; meer een taak van ziektekostenverzekeraars.
- Bespreking over het landelijk magazine KBO-PCOB: het gemis van de contactgegevens van provinciale KBO's, de wens om informatie van de landelijke website in kortere vorm ook in het magazine te plaatsen, goede voorlichting over Covid 19 en andere voorstellen om het blad te verbeteren. De voorzitter zegt toe de opmerkingen door te geven aan het landelijk verenigingsbureau.

KBO-regio Midden-Holland

De volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest op de regiovergadering van 19 februari 2020:

- Informatie vanuit het Bondsbestuur van KBO-ZH over: a. ontwikkelingen m.b.t. de meningsverschillen tussen de provinciale KBO's over 'KBO-PCOB vernieuwt'; b. de problemen van een tiental Gelderse afdelingen met de provinciale KBO-Gelderland; c. de nieuwe vereniging 'Majeur' bij de PCOB en d. het voornemen om de ledenadministraties van KBO en PCOB te integreren.

- Rapportering vanuit de afdelingen over activiteiten m.b.t. lokale belangenbehartiging door de afdelingen Alphen a/d Rijn, Waddinxveen, Krimpen a/d IJssel en Gouda.
- Alle afdelingen informeerden elkaar verder over de plaatselijke activiteiten, kerstfeest, uitstapjes, bestuurlijke ontwikkelingen, samenwerking met andere organisaties en gemeenten enz.
- Omdat de meeste afdelingen graag op dinsdag vergaderen (i.p.v. woensdag) zal de voorzitter van de regio op zoek gaan naar een andere locatie, omdat de huidige locatie dan niet beschikbaar is.

Mw. Van den Hondel legt i.v.m. haar gezondheid haar functie neer als voorzitter van de regio en als regiovertegenwoordiger in het bondsbestuur van KBO Zuid-Holland. Dhr. Spronk neemt in de loop van 2020 haar functies over. Vanwege de beperkingen die de corona-pandemie heeft opgeleverd, heeft hij de communicatie voornamelijk via mailberichten aan de besturen in de regio Midden-Holland gevoerd. Hierbij heeft dhr. Spronk zich vooral gericht op de (landelijke) bestuurlijke ontwikkelingen met de PCOB. De ervaringen in de regio met de PCOB zijn zeer wisselend; de ene afdeling kan goed (operationeel) samenwerken, een andere afdeling krijgt het slot niet van de deur.

3.3 Lokale belangenbehartiging

KBO-afdelingen kunnen een flinke rol spelen in de plaatselijke belangenbehartiging op het gebied van bijvoorbeeld wonen, welzijn en sociale voorzieningen voor senioren.

Zoals bekend hebben veel van onze afdelingen in 2018 een analyse gemaakt van hun werkzaamheden. Op deze wijze hebben veel afdelingen een overzicht kunnen maken van de gewenste acties, prioriteiten en mogelijke samenwerkingsverbanden die een rol spelen bij belangenbehartiging van senioren op plaatselijk niveau. Het is voor afdelingen en hun leden van groot belang dat actief wordt gewerkt aan de uitvoering van actiepunten en prioriteiten.

Academie

Op de Academie, het digitale kenniscentrum op de website van KBO-PCOB, kunnen afdelingen, vrijwilligers en andere belangstellenden m.b.t. onderstaande thema's terecht voor informatie, tips, goede voorbeelden en activiteiten waar men aan kan deelnemen.

- Zorg, wonen, welzijn
- Koopkracht
- Digitalisering
- Veiligheid
- Zingeving
- Bestuur en organisatie
- Lokale belangenbehartiging

4. COMMUNICATIE

KBO Zuid-Holland is als provinciale vereniging 'van, voor en door senioren' afhankelijk van de expertise en inzet van bestuursleden en vrijwilligers (kaderleden). Een goede relatie met elkaar is een voorwaarde om goed te functioneren. Communicatie speelt hierbij een essentiële rol. Verder zorgt het voor tevreden en gemotiveerde mensen, die met plezier hun werkzaamheden verrichten en bereid zijn het beste uit zichzelf te halen. En dat creëert op de lange termijn succes; niet alleen voor hen zelf, maar vooral ook voor de KBO afdelingen, de leden en voor de organisatie als geheel.

Onderdelen die van belang zijn voor een goede communicatie worden o.a. verwoord in het Marketing Communicatieplan van KBO Zuid-Holland.

4.1 Communicatie met de achterban

Een goede communicatie met de achterban kan bijdragen aan het imago, bekendheid, kracht en doelstelling van de KBO. Verder zal een goede (interne) communicatie zorgen voor meer begrip en draagvlak bij projecten en andere activiteiten.

Communicatie is geen eenrichtingsverkeer, maar een wisselwerking. Zo wordt het bestuur van KBO Zuid-Holland o.a. op de hoogte gehouden van wensen, problemen en vragen van afdelingsbesturen door de vertegenwoordigers van de regio's in het bondsbestuur. Er zijn echter ook veel afdelingen die het bestuur rechtstreeks van informatie voorzien en/of problemen voorleggen.

Aan informatievoorziening aan onze afdelingsbesturen hebben wij, net zoals voorgaande jaren, ook in 2020 aandacht besteed.

In 2020 hebben wij de volgende communicatiemiddelen gebruikt:

- a. Via de (schriftelijke) algemene vergadering van KBO-ZH in november 2020.
- b. Via de Nieuwsbrief KBO Zuid-Holland.
- c. Via de website van KBO Zuid-Holland.
- d. Via e-mailberichten naar de secretarissen en voorzitters van KBO-afdelingen en het bondsbestuur:
 - Algemene berichten vanuit KBO Zuid-Holland (w.o. de beperkingen en annuleringen i.v.m. het coronavirus) en informatie over lopende projecten.
 - Berichten vanuit het landelijk verenigingsbureau over actuele nieuwsfeiten en besluiten die genomen zijn door de 'ledenraad KBO-PCOB', met als titel 'KBO-PCOB Verenigingsnieuws voor leden KBO en PCOB'. *
- e. Via e-mailberichten naar de ledenadministrateurs en secretarissen van KBO-afdelingen is informatie gegeven over correcties en aanvullingen op het ledenadministratieprogramma KBOLEDEN.

Voor een goede lokale belangenbehartiging van senioren is onderlinge communicatie tussen de verschillende afdelingen binnen de KBO-regio's van groot belang. Zeker omdat veel meer gemeenten op dit terrein gezamenlijk optrekken.

*. De besluiten die genomen zijn door de 'ledenraad Unie KBO' zijn niet opgenomen in een nieuwsbericht voor KBO-afdelingen, maar uitsluitend te vinden in de verslagen van de ledenraad Unie KBO.

4.2 Contact met kaderleden van KBO Zuid-Holland

Als provinciale vrijwilligersorganisatie van senioren, kunnen wij niet zonder deskundige vrijwilligers. Gelukkig zijn voor onze organisatie al veel kaderleden actief. Toch blijft er altijd behoefte aan nieuwe vrijwilligers, deskundigen die hun kennis en ervaring belangeloos voor bepaalde projecten willen inzetten. Helaas hebben we een reeds voorbereide en geplande bijeenkomst in 2020 wegens het coronavirus moeten annuleren. Het was de bedoeling om alle kaderleden van KBO-ZH in 2020 uit te nodigen voor een bijeenkomst met als doelstelling:

- behouden/vergroten van betrokkenheid
- actief aanmoedigen en het mogelijk maken van het geven van feedback
- inspraak faciliteren en het daarmee mogelijk maken om o.a. voorstellen te doen aan het bestuur.

Het voornemen is nu om deze bijeenkomst zo snel als mogelijk in 2021 te laten plaatsvinden.

4.3 Nieuwjaarsreceptie

Op 7 januari 2020 vond de nieuwjaarsreceptie plaats in Rehoboth te Bergschenhoek, waarbij vooruit werd gekeken naar het nieuwe verenigingsjaar met afdelingsbesturen, kaderleden, medewerkers en andere genodigden. Een waardevolle informele ontmoeting onder het genot van een hapje en drankje.

4.4 Nieuwsbrief KBO Zuid-Holland

Het voornemen was om m.i.v. 2020 de Nieuwsbrief tenminste vier keer per jaar uit te geven t.b.v. alle KBO-afdelingen in Zuid-Holland, bondsbestuur, ouderenadviseurs en belastinginvullers, maar door het coronavirus kon dit echter niet doorgaan. In de twee Nieuwsbrieven van maart en juli 2020 zijn over de volgende onderwerpen artikelen gepubliceerd:

- Nieuwjaarsreceptie KBO-ZH
- Speerpunt Veiligheid
- De jaarlijkse training voor belastinginvullers
- Annulering van geplande bedevaart op 26 mei
- Uitgebreid artikel over 'ontmoeten en verbinden in coronatijd', met bijdragen van verschillende afdelingen. Dit waren slechts enkele voorbeelden van afdelingen uit Zuid-Holland die op creatieve wijze van grote betekenis zijn geweest voor hun leden in het coronajaar 2020.
- Senioren ontdekken 'digitaal'.

4.5 Website KBO Zuid-Holland

De website is een belangrijk communicatiemiddel en het medium voor de allerlaatste nieuwsberichten. Onze webmasters, de heren Bonder en Koomen, zorgen er al jaren voor dat alle aangeleverde berichten en andere informatie op tijd op de website worden gezet. Er zijn berichten die worden voorzien van een of meerdere foto's die o.a. gemaakt worden door enkele hiervoor beschikbare vrijwilligers en/of een medewerker van KBO Zuid-Holland.

Ook de websites van afdelingen vormen een belangrijk communicatiemiddel. Daarom zullen we de website voor KBO-afdelingen blijven promoten. In het verslagjaar 2020 heeft onze webmaster weer verschillende afdelingen van de nodige informatie en adviezen voorzien. Voor alle plaatselijke webmasters geldt overigens dat ze pas goed kunnen functioneren als de afdelingsbesturen waar ze deel van uitmaken, op de hoogte zijn van het belang en de betekenis van een website voor de informatieverstrekking aan leden en geïnteresseerden.

De websites van Unie KBO en van KBO Zuid-Holland zijn zowel qua vormgeving als gebruiksfuncties aan vernieuwing toe. Die vernieuwing is vanwege procedurele redenen vertraagd. Maar inmiddels is daadwerkelijk gestart met de voorbereiding voor het technisch en inhoudelijk vernieuwen van de website van Unie KBO. Het nieuwe format voor de website kan ook worden gebruikt voor de websites van provinciale bonden en afdelingen. In 2021 gaat een werkgroep bij de provinciale bonden input ophalen die mede richting geeft aan de nieuwe website(s).

4.6 Uitleenen van materialen aan afdelingen

De KBO Zuid-Holland leent de volgende materialen uit aan afdelingen. Van deze mogelijkheid werd vanwege het coronavirus in 2020 slechts één keer gebruik gemaakt.

- a. Beamer
- b. Projectiescherm
- c. Geluidsapparatuur
- d. Tafelmodel projectiescherm: 60x80 cm.
- e. KBO Banner
- f. KBO-tafelkleden met logo (groot formaat)
- g. Twee posters op textiel.
- h. KBO vlaggen met logo.
- i. Ideeënklapper met suggesties voor een afdelingsbijeenkomst of dagje uit.
- j. Map brochures KBO
- k. Spel "Bestuur bekent kleur". Het spelen van dit spel geeft een beter inzicht in het functioneren van de groep als geheel en van de leden ten opzichte van elkaar.

5. VOORLICHTINGSBIJEENKOMSTEN

Net zoals voorgaande jaren zijn de KBO-afdelingen in Zuid-Holland ook in 2020 weer in de gelegenheid gesteld om een of meer voorlichtingsbijeenkomsten te organiseren, die o.a. zijn gebaseerd op de speerpunten van de KBO. Op deze voorlichtingsbijeenkomsten wordt door een deskundige KBO-vrijwilliger informatie, advies en/of instructies gegeven. Voor een enkele bijeenkomst geldt dat de afdelingen worden verwezen naar een specialist/organisatie.

Helaas hebben de vele beperkingen in het coronajaar 2020 er voor gezorgd dat vijf afdelingen, die in het eerste kwartaal van 2020 een voorlichtingsbijeenkomst wilden organiseren, hun bijeenkomst moesten annuleren.

De voorlichtingsbijeenkomsten in 2020 hadden betrekking op de volgende onderwerpen:

1. **Financieel Wijzer.** Er is een informatiepakket beschikbaar, ontwikkeld door ABN AMRO en KBO-PCOB, dat bestaat uit verschillende materialen waarmee afdelingen eenvoudig zelf een bijeenkomst kunnen organiseren.
2. **Zicht op verminderd zicht.** Informatiebijeenkomst m.b.t. signalen van slechter zien en de mogelijkheden die er zijn.
3. **'Meer Bewegen'**. In deze bijeenkomst van ongeveer 2 uur, maken KBO voorlichters u graag warm om meer te bewegen. Voldoening, dat is misschien wel het mooiste wat bewegen oplevert; het fijne gevoel na een wandeling in de buitenlucht of een paar uurtjes werken in de tuin.
4. **Trainingsbijeenkomsten 'Oefen je Vitaal'**. Dit is een serie bijeenkomsten waarbij men daadwerkelijk oefeningen gaat doen om vitaal te blijven. Het programma is bedoeld voor een kleinere groep die meerdere keren bij elkaar komt.
5. **'Wat zegt u?'** Deze bijeenkomst richt zich op senioren die belangstelling hebben voor het thema ouder worden en gehoor. De doelstelling is om slechthorendheid te herkennen en bespreekbaar te maken. Ook wordt voorlichting gegeven over de stappen die men kan zetten als het gehoor achteruit gaat en eventuele hulpmiddelen nodig heeft. In tegenstelling tot de andere bijeenkomsten worden afdelingen voor het aanvragen van deze bijeenkomst verwezen naar stichting Hoormij.
6. **OV-chipkaart.** Voorlichting over het gebruik van de OV-chipkaart tijdens het reizen in bus, tram, trein en metro.
7. **Langer Zelfstandig Thuis.** Op deze bijeenkomst wordt informatie gegeven op het gebied van langer zelfstandig thuis wonen. Enkele onderwerpen die aan de orde komen zijn o.a.: ontbreken voldoende aanbod goedkope huurwoningen, woonwensen zelfstandig wonende ouderen, visie op het ontwikkelen en bouwen van woningen voor ouderen, woon-zorgcomplexen en samenwerking met intramurale zorginstellingen enz.
8. **'Veilig Thuis' en '24 uur in het leven van ...'**. Een campagne om de veiligheid in en om huis te verbeteren. De voorlichting 'Veilig Thuis' duurt 2 uur en gaat over preventieve maatregelen die men kan nemen om een veiliger huis te creëren. In de voorlichting '24 uur in het leven van' presenteert de voorlichter acties die mensen zelf kunnen ondernemen in het kader van veiligheid. Deze voorlichting duurt 1 uur.
9. **Gezond Genieten.** Het is de bedoeling dat senioren, onder begeleiding van een voorlichter/gespreksleider, met elkaar in gesprek gaan over alcoholgebruik.
10. **Omgaan met verlies.** Op deze bijeenkomsten wordt ingegaan op: hoe neem je afscheid, wat moet je allemaal regelen en rouwverwerking. De bijeenkomsten voorzien in een behoefte aan meer houvast en aan uitwisseling van ervaringen.
11. **Spreken over het levenseinde.** Iedereen weet wel, daar moet ik het een keer over hebben met mijn partner, kinderen en huisarts. Helaas komt het er vaak niet van en dat is jammer. Het is belangrijk dat mantelzorgers en familie weten wat de wensen zijn van de zieke of stervende.
12. **Ouderen in veilige handen.** Naar schatting worden elk jaar 200.000 ouderen slachtoffer van ouderenmishandeling. Dit kan fysiek, psychisch, seksueel en financieel zijn, maar ook verwaarlozing. Vaak is deze mishandeling het gevolg van ontspoorde zorg, maar opzettelijke mishandeling komt ook voor. Angst, schaamte en afhankelijkheid belemmeren ouderen om deze mishandeling kenbaar te maken.
13. **Campagne 'Wijs met medicijnen'**. Een campagne over veilig medicijngebruik. In tegenstelling tot de andere bijeenkomsten worden afdelingen voor het aanvragen van een dergelijke voorlichting verwezen naar de apotheker in de woonplaats of met KNMP (afdeling communicatie).
14. **Ouder worden in verbondenheid met anderen.** Eenzaamheid bij ouderen is een groot probleem. Activiteiten en projecten ter bestrijding en voorkoming van eenzaamheid en sociaal isolement hebben

alleen kans van slagen indien men start met het goed signaleren en in kaart brengen van de problematiek.

15. **KBO-tablet presentatie.** De interactieve presentatie is bedoeld voor mensen die overwegen om een KBO-tablet aan te schaffen of mensen die nog helemaal geen toegang hebben tot internet. De bijeenkomst is niet bedoeld als training, maar laat zien hoe handig en plezierig een tablet is.
16. **Digid.** Digid wordt steeds belangrijker. Voor belastingzaken, verhuizingen of het aanvragen van een paspoort. Het digitaal identificeren is veilig en handig, maar veel senioren voelen een drempel.

Voor de voorlichtingsbijeenkomsten 3, 6, 7, 10, 12 en 14 geldt dat ze uitsluitend kunnen worden aangevraagd bij KBO Zuid-Holland, omdat ze niet meer als zodanig zijn opgenomen in het pakket van het landelijk verenigingsbureau.

Een overzicht van de voorlichters kunt u vinden in de bijlage van dit jaarverslag. Voor het overzicht van de materialen die geleend kunnen worden bij KBO-ZH wordt verwezen naar hoofdstuk 'Communicatie'.

6. IDENTITEIT EN ZINGEVING

KBO Zuid-Holland is een maatschappelijke organisatie waar senioren zich verbonden voelen met een katholieke identiteit. Een vrijwilligersorganisatie die volop in de samenleving staat en beleid voert dat zich o.a. richt op het geestelijk welzijn van senioren. Hierbij zijn zowel de belangen van de gemeenschap als het welzijn van het individu van groot belang. Solidariteit, rechtvaardigheid en spiritualiteit zijn hierbij de kernwoorden.

In verband met de coronacrisis hebben de leden van de projectgroep in 2020 geen fysieke vergadering kunnen organiseren. Wel hebben ze regelmatig contact met elkaar gehad per e-mail en telefoon.

6.1 Bisdom Rotterdam

In 2020 heeft KBO Zuid-Holland, net zoals voorgaande jaren, tweemaal geadverteerd in het bisdom blad 'Tussenbeide' met als titel 'KBO Zuid-Holland, Lid worden kost weinig en biedt veel'.

6.2 Bedevaart

De geplande en al voorbereide bedevaart van KBO Zuid-Holland in 2020 naar Meersel-Dreef, Hoogstraten die zou plaatsvinden op 26 mei 2020 moest helaas worden geannuleerd wegens het coronavirus. Gezien de toenemende belangstelling onder afdelingen is KBO-ZH voornemens, voor zover dan mogelijk is, om in 2021 weer een bedevaart aan te bieden.

6.3 Meditatief Moment

Een meditatief moment heeft niet plaatsgevonden, wegens het moeten annuleren van de fysieke algemene vergaderingen van KBO Zuid-Holland in mei en november 2020.

6.4 Voorlichtingsbijeenkomsten

Voorlichtingsbijeenkomsten die in 2020 aan de KBO-afdelingen werden aangeboden en een relatie hebben met identiteit en zingeving waren: 'omgaan met verlies', 'spreken over het levenseinde' en 'ouder worden in verbondenheid met anderen'. Van dit aanbod is wegens het coronavirus in 2020 geen gebruik gemaakt.

Voor de samenstelling van de projectgroep Identiteit en Zingeving wordt verwezen naar de bijlage van dit jaarverslag.

7. OUDERENADVISING

Met het inzetten van ouderenadviseurs ten behoeve van senioren in Zuid-Holland willen we de zelfredzaamheid en het welbevinden van senioren vergroten, zodat ze zich langer zelfstandig kunnen redden en kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Vrijwillige ouderenadviseurs geven senioren desgevraagd persoonsgerichte informatie, advies en/of begeleiding. Zij verwijzen naar en bemiddelen over regelgeving en voorzieningen aan ouderen die dat nodig hebben. Met het oog op het keukentafelgesprek, het persoonlijke gesprek dat met de gemeente gevoerd moet worden op het moment dat ondersteuning nodig is, kunnen vrijwillige ouderenadviseurs ook heel goed worden ingezet t.b.v. de onafhankelijke cliëntondersteuning. De praktijk wijst uit dat ouderenadviseurs van zeer grote betekenis zijn voor veel van onze leden.

De geplande activiteiten in 2020 die vanwege de coronacrisis werden geannuleerd zijn:

- periodiek overleg o.l.v. waarnemend coördinator ouderenadvising met de 3 docenten,
- het organiseren van een bijscholingsdag in het voorjaar en najaar voor ouderenadviseurs
- het organiseren van een cursus ouderenadvising.

Daar kwam bij dat de vaste en zeer ervaren coördinator van de projectgroep, dhr. Van Osselaer, het gehele verslagjaar wegens ziekte niet beschikbaar was. Onder leiding van dhr. Thuis, waarnemend coördinator ouderenadvising, en de ondersteuning van mw. Oonk, medewerker KBO Zuid-Holland, is in 2020 per e-mail/telefoon het contact onderhouden met de drie deskundige en enthousiaste docenten dhr. Iest, mw. Lander en mw. Knol.

Cursus vrijwillige ouderenadvising en bijscholingsdagen 2020

Helaas heeft de geplande cursus ouderenadvising en de bijscholingsdagen in het verslagjaar 2020 wegens corona niet plaatsgevonden. Het aantal ouderenadviseurs van de KBO in de provincie Zuid-Holland blijft hiermee staan op 71 (in 2019 beschikten al 32 van de toen 54 KBO-afdelingen in Zuid-Holland over 1 of meer ouderenadviseurs). Verder zijn er 23 ouderenadviseurs van de PCOB in Zuid-Holland en 4 zijn opgeleid t.b.v. ANSV-seniorenvereniging.

De organisatie en financiering van de cursus en de bijscholingsdag(en) van ouderenadviseurs in Zuid-Holland is in handen van KBO Zuid-Holland. Omdat PCOB-leden hier ook gebruik van maken, wordt aan de PCOB-leden een financiële bijdrage gevraagd voor de cursus; voor de bijscholingsdag(en) wordt echter geen financiële bijdrage gevraagd aan PCOB-leden. De bijscholing voor de 4 ouderenadviseurs van ANSV en 12 ouderenadviseurs van de KBO binnen de KBO-regio Duin- en Bollenstreek is, sinds 2019, in handen van KBO-regio Duin- en Bollenstreek.

Voornemens

De projectgroep ouderenadvising wil zich in 2021 vooral richten op:

- a. de afdelingen die nog niet beschikken over een ouderenadviseur;
- b. in goed overleg met de docenten, de afdelingen en de regiovertegenwoordigers nagaan of de cursus ouderenadvising die in de komende periode wordt georganiseerd een regionale cursus wordt (werkwijze pilotproject ouderenadvising 2.0) of dat gekozen wordt voor de provinciale aanpak;
- c. In de komende bijscholingsbijeenkomsten zal de nodige aandacht worden besteed aan de samenwerking met verschillende partijen binnen het sociaal domein en verbetering van de contacten tussen ouderenadviseurs en de besturen van afdelingen (zie ook werkplan KBO-ZH).

Voor de samenstelling van de projectgroep Ouderenadvising verwijzen we naar de bijlage van dit jaarverslag

8. BELASTINGSERVICE

Het project Belastingsservice is bedoeld voor leden van KBO en PCOB die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en een AOW uitkering hebben met al dan niet een aanvullend (klein) pensioen. Onder deze groep vallen ook mensen die naast hun AOW-uitkering en/of aanvullend pensioen een gering onbelast vermogen hebben.

De activiteiten bestaan onder meer uit het invullen van de jaarlijks terugkerende aangiften inkomstenbelasting en het verzorgen van aanvragen voor zorg- en huurtoeslag. Al deze werkzaamheden worden in 2020 gedaan door 146 vrijwilligers. De afdelingen dragen de primaire verantwoordelijkheid voor het functioneren van de belastinginvullers die namens hen op pad gaan.

Bij de uitvoering van de Campagne Inkomstenbelasting 2019 is wederom gebruik gemaakt van het online aangifteprogramma van de Belastingdienst. Het kennisnetwerk belastingen en toeslagen van de Belastingdienst, de website van de Belastingdienst en een aangepaste handleiding "Opleiding Belastingsservice 2019" van KBO-PCOB zijn de basis geweest om de cursus voor belastinginvullers in 2020 samen te stellen.

De vaste coördinator van de projectgroep, dhr. Van Osselaer, was helaas het gehele verslagjaar wegens ziekte niet beschikbaar. Ondanks de coronacrisis hebben de leden van de projectgroep Belastingsservice in 2020, onder leiding van waarnemend coördinator dhr. Thuis, regelmatig fysiek overleg met elkaar gehad om zaken rondom het belastingproject en de cursus te bespreken en kon de cursus in het verslagjaar 2020 gewoon doorgaan.

Resultaten Enquête in 2020 over IB 2019

Aan de cursus die plaatsvond in Rehoboth te Bergschenhoek hebben in totaal 146 personen deelgenomen waarvan 98 leden van de KBO, 47 leden van de PCOB en 1 persoon van Senioren Actief Zuidplas (SAZ). Alle 146 deelnemers hebben een enquêteformulier ontvangen. Van hen hebben er 101 gereageerd (65 KBO, 35 PCOB en 1 SAZ).

Aantal ingediende aangiftes: 2.892

Aantal aanvragen huurtoeslag: 129

Aantal aanvragen zorgtoeslag: 154

Richtlijnen Belastingsserviceproject

Deze richtlijnen zijn geplaatst op de website van KBO Zuid-Holland/Belastingsservice. De vraag was of deze voldoende helder en duidelijk zijn geformuleerd. Van de ontvangen reacties zijn er 95 beantwoord met "ja". Verder is gevraagd of de richtlijnen realistisch zijn en praktisch uitvoerbaar. Hierop hebben 94 cursisten geantwoord met "ja" en 2 met "nee c.q niet altijd".

Gebruik online aangifteprogramma Belastingdienst

Gevraagd is naar de ervaringen die zijn opgedaan met het werken met dit online aangifteprogramma van de Belastingdienst. De algemene waardering is uitstekend (39), goed (54), voldoende (7) en matig (1).

Kennisnetwerk Belastingen en Toeslagen

Op de in februari 2020 georganiseerde cursUSDagen is het Kennisnetwerk Belastingen en Toeslagen als vast onderwerp gepresenteerd. Dit kennisnetwerk is te vinden op de website van de Belastingdienst. Het is voor de belastinginvullers een goede bron met praktische informatie om te gebruiken. Bovendien kunnen zij gebruik maken van een groot aantal oefenopgaven waarin zij hun opgedane kennis kunnen testen. Bijna 80 % van de belastinginvullers gaf aan dat men tijdens de werkzaamheden gebruik heeft gemaakt van de informatie op dit kennisnetwerk, met name voor de oefenopgaven.

Website Belastingsservice Zuid-Holland

Op de website van KBO Zuid-Holland onder de kop "Belastingsservice" wordt informatie verstrekt over:

- presentatie opleiding Belastingsservice,
- meegeef brief Belastingsservice KBO en PCOB Zuid-Holland,
- richtlijnen Belastingsservice KBO en PCOB Zuid-Holland,
- overzicht verantwoordelijkheden, taken en werkzaamheden,
- klachtenregeling Belastingsservice KBO en PCOB Zuid-Holland,

- veel gestelde vragen,
- berekening tegemoetkoming specifieke zorgkosten (TSZ) 2019,
- mededelingen en nieuwsbrieven van de Belastingdienst. Wegens ziekte van coördinator dhr. Van Osselaer in het verslagjaar 2020, kon de website m.b.t.de nieuwsbrieven van de belastingdienst niet up-to-date worden gehouden. Het voornemen is om deze informatie in 2021 weer actueel te hebben.

Uit de ontvangen reacties blijkt dat 30% van de belastinginvullers in 2020 de website hebben geraadpleegd.

Toekomst van het project Belastingsservice

Uit de ingezonden reacties kan worden geconcludeerd dat de geboden belastingsservice door de KBO en PCOB in Zuid-Holland erg belangrijk wordt gevonden. Nagenoeg iedereen gaf aan dat deze service ook in het jaar 2021 moet worden voortgezet. De wijze waarop de cursus (zowel inhoudelijk als organisatorisch) is vormgegeven ervaren veel belastinginvullers als (zeer) positief ervaren.

In de enquête is ook gevraagd naar zaken die wellicht anders of beter kunnen. Een aantal opmerkingen zijn voor het projectteam aanleiding om te onderzoeken hoe een en ander gerealiseerd kan worden. Bij het samenstellen van het oefenmateriaal voor de campagne IB 2020 zal in overleg met de trainers/docenten gekeken worden welke van de genoemde onderwerpen kunnen worden verwerkt in de oefenopgaven.

Verder zullen over de kostenverdeling tussen KBO Zuid-Holland en de PCOB met ingang van 2021 nog nadere afspraken worden gemaakt. Over de nog niet ontvangen financiële bijdrage van de PCOB m.b.t. de kosten die gemaakt zijn voor 49 PCOB-leden in het jaar 2018 (IB 2017), zal ook nog overleg plaatsvinden met de provinciaal coördinator van de PCOB Zuid-Holland.

Voor de samenstelling van de projectgroep Belastingsservice wordt verwezen naar de bijlage van dit jaarverslag.

BIJLAGEN

1. SAMENSTELLING BONDSBESTUUR 31 december 2020

A.A.J.M. Thuis	voorzitter
G.F.C.M. van Osselaer	secretaris
R. Timmers	penningmeester
P.A.J.M. Clabbers	2 ^e secretaris
H.A.M. van den Berg	regio Haaglanden
A. Ruigrok	regio Delft/Westland/Oostland
Mw. S.L. Krijgsman-Nijdam	regio Rotterdam
Mw. B. Mulder-Veenema	regio Duin- en Bollenstreek
J.A.G. Aartman	regio Zuid-Holland Noord/Oost
T.F.M. Spronk	regio Midden-Holland
O.A. Stam	regio Zuid-Holland Zuid
Mw. V.M.M. van Veen	beleidsfunctionaris/coördinator
Mw. C.J. Oonk-Goudzwaard	secr. Ondersteuning

In 2020 zijn de volgende bondsbestuursleden afgetreden: J.M.G. van Mullekom (penningmeester), A.F. van der Burg (regiovertegenwoordiger Delft/Westland/Oostland) en mw. J.X. van den Hondel-van den Akker (regiovertegenwoordiger Midden-Holland).

2. OVERZICHT KADERLEDEN KBO ZUID-HOLLAND 31 december 2020

Provinciale Projectgroep KBOLEDEN KBO Zuid-Holland

J.M.G. van Mullekom	projectleider
F.J. Kuipers	
Mw. C.P.W. Bon-Mollers	
T.F.M. Spronk	
Mw. V.M.M. van Veen	beleidsfunctionaris, coördinator
Mw. L. Knape-Harmse	secr. ondersteuning

Projectgroep Ouderenadvisering

G.F.C.M. van Osselaer	coördinator; waarnemend coördinator: A.A.J.M. Thuis
D. Iest	docent
Mw. B. Lander	docent
Mw. J. Knol-Krijger (PCOB)	docent
Mw. C.J. Oonk-Goudzwaard	secr. ondersteuning

Projectgroep Zingeving en Identiteit

A.A.J.M. Thuis	
Mw. M. Ameling	
Mw. M. van Tol	
Mw. M. Gijbels	
Mw A.C. den Boer-Wooning	secr. ondersteuning

Projectgroep nieuwsbrief KBO Zuid-Holland

P.A.J.M. Clabbers	
H.J. Westerik	
Mw. J. Voskuil	
Mw. A.C. den Boer-Wooning	secr. ondersteuning

Projectgroep Belastingsservice

G.F.C.M. van Osselaer	coördinator; waarnemend coördinator: A.A.J.M. Thuis
Mw. J. van der Wal-Greijdamus (PCOB)	docent
Mw. P. Velthuizen-de Rooij (PCOB)	docent
R.A. Taekema (gestopt m.i.v. 2021)	docent

J. Krijger docent

Mw. M.J.P.F. Welles-Hoeben, secr. ondersteuning

Mw. A.C. den Boer-Woning, secr. Ondersteuning

Werkgroep Toekomst KBO Zuid-Holland (financiën en dienstverlening)

A.A.J.M. Thuis

R. Timmers

A. Ruigrok

O.A. Stam

Mw. S.L. Krijgsman-Nijdam

Mw. L. Knape-Harmse secr. ondersteuning

Website KBO Zuid-Holland

R. Bonder, webmaster

S. Koomen, 2^e webmaster

Technische ondersteuning KBO-apparatuur

A.J. Hijdra

S. Koomen

Fotograaf :

H.J.M. in 't Veen

S. Koomen, vervanger

F.J. Kuipers, vervanger

Mw. L.A. Knape-Harmse, vervanger

Financiële commissie

J.J. van der Meer

J.R. Zuidgeest

A.N. Groenewegen

Voorlichters

D. Voerman (Omgaan met Verlies, Spreken over het levenseinde)

Mw. E.M. de Haas-van Rijn (Omgaan met Verlies)

Mw. M. Ameling (Omgaan met Verlies, Ouder worden in verbondenheid met anderen)

Mw. E. Zandwijk-van Hage (Omgaan met Verlies, Ouder worden in verbondenheid met anderen ,
Gezond genieten)

Mw. T. Heldens (Meer Bewegen, Ouderen in veilige handen, Gezond genieten)

Mw. M. van Tol (Meer Bewegen, Ouder worden in verbondenheid met anderen)

J.A. Meerpoel (OV-chipkaart, Langer zelfstandig thuis)

A.A.J.M. Thuis (Spreken over het levenseinde)

De overige voorlichters uit Zuid-Holland worden voor diverse voorlichtingen uitsluitend ingezet door de Unie KBO.

3. VERTEGENWOORDIGERS KBO ZUID-HOLLAND IN UNIE KBO/KBO-PCOB EN SAMENWERKING KBO EN PCOB ZUID-HOLLAND 31december 2020

Ledenraad van de Unie KBO en KBO-PCOB

A.A.J.M. Thuis

P.A.J.M. Clabbers

Landelijke beheergroep KBOLEDEN van de Unie KBO

F.J. Kuipers

T.F.M. Spronk

Ledenaantallen op peildata per regio en per afdeling

Regio Haaglanden	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
Den Haag	1.106	1.050	970
Leidschendam	329	311	285
Stompwijk	139	*0	*0
Rijswijk	570	547	502
Voorburg	403	387	356
Wassenaar	235	226	212
Zoetermeer	981	941	886
Totaal	3.763	3.462	3.211
Regio Delft Westland Oostland	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
Bergschenhoek	242	230	220
Berkel en Rodenrijs	767	740	699
Bleiswijk	189	194	192
Delft	599	579	546
De Lier	150	151	154
Den Hoorn	143	138	139
Honselersdijk/Naaldwijk/Maasdijk	517	494	460
Kwintsheul	166	170	161
Maassluis	253	233	225
Midden-Delfland	290	282	264
Kas en Kust	402	392	358
Nootdorp	331	318	310
Poeldijk	516	497	470
Pijnacker	460	450	435
Wateringen	663	650	619
Totaal	5.435	5.285	5.252
Regio Rotterdam	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
Rotterdam	4.769	4.502	4.159
Regio Duin- en Bollenstreek	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
De Zilk	298	295	290
Hillegom	980	959	887
Lisse	926	902	872
Noordwijk	1.631	1.631	1.579
Noordwijkerhout	1.081	1.058	987
Teylingen : Sassenheim	1.067	1.016	940
Voorhout	663	638	598
Warmond	398	400	381
Totaal	7.044	6.899	6.534

Regio Zuid-Holland Noord/Oost	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
Kaag en Braassem	1.128	1.088	1.052
Leiden	611	544	481
Leiderdorp	285	276	247
Nieuwveen	163	169	166
Oegstgeest	150	133	124
Ter Aar	665	659	630
Zoeterwoude	288	276	287
Totaal	3.290	3.145	2.987
Regio Midden-Holland	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
Alphen aan den Rijn	669	640	593
Bodegraven	348	349	318
Boskoop	666	648	630
Capelle aan den IJssel	607	590	527
Gouda	593	598	527
Krimpen aan den IJssel	281	256	237
Nieuwerkerk aan den IJssel	252	243	238
Schoonhoven	176	165	148
Waddinxveen	524	494	468
Totaal	4.116	3.983	3.686
Regio Zuid-Holland-Zuid	01-01-2019	01-01-2020	01-01-2021
Barendrecht	561	541	510
Dordrecht	592	567	527
Gorinchem	256	260	250
Ridderkerk	350	330	296
Zwijndrecht/H.I. Ambacht	355	**313	272
Totaal	2.114	**2.011	1.855
Nog onder te brengen leden***	6	4	75
	31.386	**29.846	27.759

* De KBO afdelingen Stompwijk is per 31-12-2019 opgeheven.

De KBO afdeling Schiedam is per 31-12-2019 opgeheven en de KBO afdeling Vlaardingen is per 01-04-2020 opgeheven.

De KBO afdeling Maassluis is per 17-11-2020 ondergebracht bij de regio Delft Westland Oostland. Hierdoor is de regio Waterweg komen te vervallen.

** Correctie aantal leden t.o.v. jaarverslag 2019.

*** Leden van de voormalige KBO afdelingen Leerdam, Stompwijk, Schiedam en Vlaardingen

